

LUND UNIVERSITY

Icelandic Inflections / Isländsk substantivböjning.

Sigurðsson, Halldor Armann

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Sigurðsson, H. A. (2014). *Icelandic Inflections / Isländsk substantivböjning*. LingBuzz.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Icelandic declensions: Ísländsk substantivböjning

Halldór Ármann Sigurðsson
Lund University

Foreword

The following manuscript contains an overview of Icelandic declensions, written in the year 2005. It is quite traditional in most respects, drawing on many previous descriptions by others, too many to list here.¹ It is written in Swedish and it contains no glosses or translations. Nevertheless I decided to make it accessible to a non-Scandinavian readership. The description is systematized to the extent that it should actually be rather easily accessible to scholars and students of languages and linguistics without much regard to their knowledge of Icelandic and the other Scandinavian languages.

Some aspects of the declension system of Icelandic make it exceptionally intriguing. The most striking aspect is the sheer amount of variability and complexity. The number of paradigms presented is 68, **SIXTY EIGHT**, even though the description is economical. Another remarkable aspect is the historical stability of the system: It has remained largely intact since the Norse/Celtic settlement of Iceland more than 1100 years ago.

These facts are thought-provoking. All healthy humans are presumably born or at least begotten with much the same linguistic prerequisites. Therefore, the attested variation among languages is amazing. It does not indicate that languages can vary just “freely” or “chaotically” – at all. It is easy to demonstrate that the attested linguistic variation in the world fills an infinitely small fraction of the potential linguistic “variation space”. Nevertheless the amount of variation is staggering, showing that present day understanding of the relation between universal internal language capacity and distinct external languages is limited, to say the least. The Icelandic declension system is an exceptionally clear proof of that.

August 30, 2014

¹ Including Colin D. Thomson. 1987. *Íslensk beygingafræði. Isländische Formenlehre. Icelandic Inflections*. Hamburg: Helmut Buske Verlag.

Isländsk substantivböjning

Institutionen för nordiska språk

Lunds universitet

2005

1. Inledning: kasusböjda ord²

Kasusböjda ord indelas i:

1. Substantiv
2. Artikel
3. Adjektiv
4. Räkneord
5. Pronomen

Isländskan har tre **genus**, två **numerus** och fyra **kasus**:

Genus: Maskulinum, femininum, neutrum

Numerus: Singular, plural – några få ord har därutöver bevarat vissa rester av dualis (tvåtal)

Kasus: Nominativ, ackusativ, dativ, genitiv

Strákur 'pojke' är ett maskulint substantiv, *stelpa* 'flicka' är ett feminint substantiv och *barn* 'barn' är neutrum. Artikeln, adjektiv, räkneord och de flesta pronomen kongruerar (samböjs) i genus, numerus och kasus med det substantiv de modifierar eller refererar till:

Duglegur strákur '(en) duktig pojke': Maskulinum, singular, nominativ

Dugleg stelpa '(en) duktig flicka': Femininum, singular, nominativ

Duglegt barn '(ett) duktigt barn': Neutrum, singular, nominativ

Isländskan har **ingen obestämd artikel** motsvarande *en* och *ett* i t.ex. *en flicka*, *ett bord*. Den efterställda, **bestämda artikeln** har varierande former, beorende på substantivets genus, numerus och kasus:

Strákurinn 'pojken', *stelpan* 'flickan', *barnið* 'barnet', osv.

² Ett stort tack till Martin Ringmar och Bo Wendt för rättelser och påpekanden – tyvärr har jag inte än hunnit införa alla deras rättelser. "Koma tímar, koma ráð"!

2. Substantiv

Isländskans substantiv indelas i maskulina ord, feminina ord och neutrumord, **M**, **F**, **N**. Till exempel:

M:	<i>strákur, stóll, himinn, bolti</i> 'pojke, stol, himmel, boll'
F:	<i>stelpa, rós, pantun, jörð</i> 'flicka, ros, affär, jord'
N:	<i>barn, borð, epli, auga</i> 'barn, bord, äpple, öga'

Därutöver indelas substantiven i olika **böjningsklasser**. Viktigast är indelningen i **svaga** (SV) och **starka** (ST) substantiv. Denna indelning gäller för alla genus:

M.ST:	<i>strákur, maður, stóll, himinn</i> 'pojke, man, stol, himmel'
M.SV:	<i>bolti, penni, pabbi, Dani</i> 'boll, penna, pappa, dansk'
F.ST:	<i>rós, verslun, drottning, jörð</i> 'ros, affär, drottning, jord'
F.SV:	<i>stelpa, kona, vika, gleði</i> 'flicka, kvinna, vecka, glädje'
N.ST:	<i>barn, sumar, borð, epli</i> 'barn, sommar, bord, äpple'
N.SV:	<i>auga, eyra, hjarta</i> 'öga, öra, hjärta'

Substantiven får **olika ändelser** beroende på genus och böjningsklass. Därför är det viktigt att alltid lära sig ett ords genus och böjningsklass. Tyvärr finns inga enkla regler för detta, men man kan ändå ha en viss glädje av det faktum att de flesta neutrumord i svenskan också är neutrumord i isländskan: *barnet* = *barnið*, *ögat* = *augað*, osv. Viktiga undantag: *voríð*, *sumarið*, *haustið*, men *våren*, *sommaren*, *hösten*. Däremot såväl *veturinn* som *vintern*.

Svaga substantiv har **uteslutande vokaliska ändelser** i singular och i allmänhet en mycket enklare böjning än starka substantiv (man kan förstå termen **svag** som 'enkel').

De vanligaste böjningsklasserna är:

M.ST, M.SV, F.SV., N.ST

Mest kännetecknande för de olika böjningsklasserna är **nominativ singular** och **nominativ plural** (märk att **N** står för 'nominativ' medan den mindre versalen **n** står för 'neutrum'):

Maskulina substantiv:		
	<i>Starka</i>	<i>Svaga</i>
N.SG.	-ur (-r, -l, -n, -0)	-i
N.PL.	-ar, -ir (-ur)	-ar, -ir, -ur
Feminina substantiv:		
	<i>Starka</i>	<i>Svaga</i>
N.SG.	-0 (-ur, -i)	-a (-i)
N.PL.	-ar, -ir, -ur	-ar, -ir, ur
Neutrum-substantiv:		
	<i>Starka</i>	<i>Svaga</i>
N.SG.	-0	-a
N.PL.	-0	-u

2.1 Starka maskulina ord

2.1.1 Starka maskulina ord: första klass = M.ST.1

M.ST.1 bildar **plural på -ar** och har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-ur (-r, -l, -n, -0)	-0	-i (-0)	-s
PL:	-ar	-a	-um	-a

M.ST.1 delas in i flera klasser:

	M.ST.1A	M.ST.1B	M.ST.1C	M.ST.1D	M.ST.1E	M.ST.1F	M.ST.1G	M.ST.1H
SG. N:	-ur	-r	-n	-n	-l	-l	-0	-0
SG. N	prest ur	læk nir	steinn n	himinn n	bíll	kaðall	akur	fugl
A	prest	lækni	stein	himin	bíl	kaðal	akur	fugl
D	presti	lækni	steini	himni	bíl	kaðli	akri	fugli
G	prests	læknis	steins	himins	bíls	kaðals	akurs	fugls
PL. N	prestar	læk nar	steinar	himnar	bílar	kaðlar	akrar	fuglar
A	presta	lækna	steina	himna	bíla	kaðla	akra	fugla
D	prestum	læknum	steinum	himnum	bílum	köðlum	ökrum	fuglum
G	presta	lækna	steina	himna	bíla	kaðla	akra	fugla
	'präst'	'lákare'	'sten'	'himmel'	'bil'	'rep'	'åker'	'fågel'

U-omljud: $a \rightarrow ö$ (eller u)

Det är en mycket allmän regel i isländskan att a inte alltid får 'vara i fred' utan måste förvandlas till $ö$ (eller i vissa fall u). Detta händer bl.a. när ord står i DPL., med ändelsen **-um**: akur/ökrum, kaðall/ köðlum. Traditionellt kallas detta för **U-omljud**. U-omljud påverkar **endast a** och det äger rum:

- När ett ord tar en ändelse som innehåller u , t.ex. köðlum (allmän regel). Detta gäller dock **inte** för N.SG.M, jfr. hattur osv.
- När ett F.SG eller N.PL ord (se nedan) inte har någon ändelse, t.ex. Björk (F.SG), börn (N.PL).

Nominativ singular, NSG:

- ur**: Den vanligaste ändelsen för NSG.M.
- r**: Nästan alla starka maskulina ord som har stam på vokal: lækni -r, mó-r, Tý-r.
- n**: Enstaviga ord med stam på n efter en **tung vokal** (á, é, í, ó, ú, ý, æ, au, ei, ey); tvåstaviga ord på -nn.
- l**: Enstaviga ord med stam på l efter en tung vokal; tvåstaviga ord på -ll.
- 0**: Ord med stam på -r (akur) eller -s (ís), ord med stam på konsonant + l eller n (fugl, hrafn).

Dativ singular, DSG:

- i**: De flesta starka maskulina ord har DSG på -i, bl.a. alla som har tvåstavig stam (morgun / morgni) och de allra flesta som är personnamn (Ólafi) eller fungerar som ortnamn (Hóli).

- 0:** De finns ändå en tendens hos M.ST att inte ha någon ändelse i DSG, bl.a. hos:
- a)** de enstaviga ord som har stam på enkel konsonant: *bát, bíl, her, hól* – fast samma ord tenderar att ha *-i* när de fungerar som ortnamn (*Hóli*) eller ingår i fasta uttryck (*vera einn á báti*).
 - b)** de enstaviga ord som har stam på konsonant + *g, k* (de flesta sådana tillhör dock M.ST.2, se nedan)

Genitiv singular, GSG:

- s:** De flesta M.ST.1 har GSG på *-s*.
 Några har dock GSG på *-ar*, t.ex. *grautur, höfundur, skógur*. Likaså flera personnamn, t.ex.: *Bárður, Elías, Eyvindur, Hákon, Hannes, Jóhannes, Jónas, Júlíus, Lárus, Magnús, Markús, Sigfús, Sigurður, Tómas, Vigfús, Þóður*, samt alla på *-mundur* och *-varður*: *Guðmundur, Sigmundur, Guðvarður, Sigvarður*, osv.
 Märk olika genitiver i vissa efternamn: *Sigurðsson, Sigurðardóttir*. De flesta har dock samma genitivform oavsett genus: *Magnússon, Magnúsdóttir*, osv.

Dativ plural, DPL:

- um:** ALLA substantiver (M, F, N) får DPL. ändelsen *-um* (eller *-m* i några få fall, som *skóm* 'skor', *skrám* 'låsar' och *trjám* 'träd').

Genitiv plural, GPL:

- a:** De flesta substantiv får GPL ändelsen *-a*. Vissa F och N ord får dock *-na*, se nedan.

M.ST.1A (prestur)

1

	N	A	D	G
SG:	prestur	prest	presti	prests
PL:	prestar	presta	prestum	presta

Den vanligaste böjningsklassen bland starka maskulina ord. Några vanliga exempel (varav de flesta, dock inte alla, har *-i* i DSG):

arfur, bátur, diskur, dómur, draumur, eldur, fiskur, flokkur, gangur, garður, grátur, hattur, heimur, hestur, hjálmur, hnífur, hópur, hundur, klettur, kokkur, kóngur, kraftur, kústur, laukur, mágur, málmur, munnur, Noregur, oddur, ormur, ostur, pallur, partur, pollur, pottur, póstur, prestur, punktur, sandur, sálmur, skammtur, skattur, skápur, skrokkur, sloppur, sokkur, sópur, stormur, strákur, straumur, strompur, stubbur, svampur, taktur, tankur, tollur, úlfur, vaskur, þjófur, þorskur, þvottur, osv.

-ingur: almenningur, andstæðingur, búðingur, einstaklingur, fátæklingur, flutningur, -fræðingur (t.ex. eðlisfræðingur, hjúkrunarfræðingur, málfræðingur), Færeyingur (Austfirðingur, Eyfirðingur, Húnvetningur, Keflvíkingur, Reykvíkingur, Skagfirðingur, Vestfirðingur,), gyðingur, helmingur, kjúklingur, -lendingur (t.ex. Englendingur, Íslendingur), peningur, reikningur, samningur, sjúklingur, skilningur, snillingur, stuðningur, teningur, unglingur, vettlingur, víkingur, vinningur, þrýstingur, osv.

-ungur: fjórðungur, konungur, silungur, þriðjungur, öldungur, osv.

personnamn: Arnaldur, Arngrímur, Ásgrímur, Bergur, Eiríkur, Erlendur, Erlingur, Eyjólfur, Finnur, Guðbrandur, Gunnlaugur, Hallgrímur, Hallur, Haraldur, Haukur, Ingólfur, Leifur, Oddur, Ólafur, Rögnvaldur, Sigfinnur, Steingrímur, Svanur, Teitur, Úlfur, Vilhjálmur, Þorleifur, Þórhallur, Þórólfur, Þorvaldur, Örnólfur, osv.

Med den bestämda artikeln böjs *prestur* på följande sätt:

		<i>ordstam</i>	<i>ändelse</i>	<i>artikelstam</i>	<i>ändelse</i>
Sg. N	presturinn =	prest	ur	in	n
A	prestinn =	prest	-	in	n
D	prestinum =	prest	i	(i)n	um
G	prestsins =	prest	s	in	s
Pl. N	prestarnir =	prest	ar	(i)n	ir
A	prestana =	prest	a	(i)n	a
D	prestunum =	prest	u(m)	(i)n	um
G	prestanna =	prest	a	(i)n	na

Nästan alla M.ST.1A ord böjs exakt på detta sätt, men det finns undantag. Det viktigaste är kanske D.SG formen *degi* 'dag':

2

	N	A	D	G
SG:	dagur	dag	degi	dags
PL:	dagar	daga	dögum	daga

Med den bestämda artikeln:

SG:	dagurinn	daginn	deginum	dagsins
PL:	dagarnir	dagana	dögunum	daganna

Märk också *u*-omljudet *a* → *ö* i *dögum* och *dögunum* (enligt samma regel som i *köðlum*, *ökrum*, jfr. ovan):

Í dag er sunnudagur. Idag är det söndag.

Hún kom hingað á sunnudegi. Hon kom hit en söndag.

Sunnudagar eru oft skemmtilegir. Söndagar är ofta roliga.

Hún kom alltaf hingað á sunnudögum. Hon kom alltid hit på söndagar.

mánudagur, þriðjudagur, miðvikudagur, fimmtudagur, föstudagur, laugardagur, sunnudagur

M.ST.1B (læknir)

3

	N	A	D	G
SG:	læknir	lækni	lækni	læknis
PL:	læknar	lækna	læknum	lækna
SG:	læknirinn	lækninn	lækninum	læknisins
PL:	læknarnir	læknana	læknunum	læknanna

Så böjs nästan alla maskulina ord som slutar på *ir* i nominativ singular. Därutöver några som slutar på *ár*, *eyr*, *ór*, *ýr*. Några exempel:

geymir, greinir, hellir, hirðir, kælir, læknir, mælir, mænir, reynir, vísir

beykir, kíkir, PL beykjar, kíkjar

dínamór, jór, mór, þeyr

personnamn: Birgir, Grettir, Heimir, Reynir, Styrmir, Sverrir, Vignir, Þórir, Ægir
Freyr, Már, Týr

I talspråket böjs M.ST.1B ord på *ir* dock ofta annorlunda (*i* inom parentes uttalas av somliga talare, medan andra som använder denna böjning inte uttalar det):

	N	A	D	G
SG:	læknir	læknir	lækn(i)ri	læknirs
PL:	lækn(i)rar	lækn(i)ra	lækn(i)rum	lækn(i)ra
SG:	læknirinn	læknirinn	lækn(i)rinum	læknirsins
PL:	lækn(i)rarnir	lækn(i)rana	lækn(i)runum	lækn(i)ranna

Denna talspråksvariant blev vanlig i äldre nyisländska, ca. 1600-1900, men den motarbetas nu mycket bestämt av språkvårdare och i skolsystemet.

M.ST.1C (steinn)

4

	N	A	D	G
SG:	steinn	stein	steini	steins
PL:	steinar	steina	steinum	steina
SG:	steinninn	steininn	steininum	steinsins
PL:	steinarnir	steinana	steinunum	steinanna

Så böjs alla enstaviga samt några flerstaviga M ord som slutar på *nn* i nominativ singular, t.ex.:

enstaviga: dúnn, húnn, þrjónn, steinn, svein, tónn, þjónn, osv.

flerstaviga: grammófoónn, kapteinn, skorsteinn, osv.

personnamn: Beinteinn, Hreinn, Kolbeinn, Marteinn, Steinn (samt namn på *-steinn* som Aðalsteinn, Eysteinn, Þorsteinn osv.), Sveinn, osv.

M.ST.1D (himinn)

5

	N	A	D	G
SG:	himinn	himin	himni	himins
PL:	himnar	himna	himnum	himna
SG:	himinninn	himinninn	himninum	himinsins
PL:	himnarnir	himnana	himnunum	himnanna

Så böjs tvåstaviga M ord som slutar på *ann*, *inn* eller *unn* i nominativ singular, t.ex. *himinn*, *morgunn*. Dessa ord bildas av en rot + suffix, där suffixet är *-an*, *-in*, eller *-un*. Suffixets vokal, *a*, *i*, *u*, försvinner framför ändelse som börjar på vokal, dvs. i D.SG och i hela PL:

	<i>Rot</i>	<i>Suffix</i>	<i>Ändelse:</i>		
NSG:	him	in	n	=	himinn
DSG:	him	(i)n	i	=	himni
NPL:	him	(i)n	ar	=	himnar
NSG:	morg	un	n	=	morgunn
DSG:	morg	(u)n	i	=	morgni
NPL:	morg	(u)n	ar	=	morgnar

De ord som böjs så är:

-ann: aftann

-inn: arinn, drottinn, himinn

-inn personnamn: Héðinn, Kristinn, Óðinn, Skarphéðinn, Þórarinn, Þráinn

-unn: jötunn, morgunn

Synkope: Bortfall av vokal från ett ords andra stavelse kallas synkope. Den äger rum i de flesta substantiv och adjektiv som bildas med suffixen *an*, *in*, *un*, *al*, *il*, *ul*, *ar*, *ur* (där *ur* alltså är ett suffix, inte en böjningsändelse). Synkope är ursprungligen ett urnordiskt fenomen och har därför också lämnat sina spår i svenska: *morgon* / *morgnar*, *himmel* / *himlar*, *gammal*/*gamla*.

M.ST.1E (bíll)

6

	N	A	D	G
SG:	bíll	bíl	bíl	bíls
PL:	bílar	bíla	bílum	bíla
SG:	bíllinn	bílinn	bílnum	bílsins
PL:	bílarnir	bíla	bílunum	bíla

Dativ singular, DSG:

-0: De flesta ord som tillhör denna klass har ingen ändelse i DSG, t.ex. *hól*, *stól*. När dessa ord ingår i fasta uttryck eller fungerar som ortnamn eller personnamn tar de dock den annars vanliga *-i* ändelsen i dativ, t.ex. *Jón á Hóli*.

Så böjs alla enstaviga samt några flerstaviga M ord som slutar på *ll* i nominativ singular, t.ex.:

enstaviga: áll, bíll, fíll, hól, hæl, kjóll, póll, skríll, stíll, stóll, þræll, osv.

flerstaviga: aðmíráll, annáll, konsúll, osv.

personnamn: Ársæll, Njáll, Páll, Þorkell (samt några andra på *-kell*)

M.ST.1F (kaðall)

7

	N	A	D	G
SG:	kaðall	kaðal	kaðli	kaðals
PL:	kaðlar	kaðla	köðlum	kaðla
SG:	kaðallinn	kaðalinn	kaðlinum	kaðalsins
PL:	kaðlarnir	kaðlana	köðlunum	kaðlanna

Så böjs nästan alla tvåstaviga M ord som slutar på *all*, *ill* eller *ull* i nominativ singular, t.ex. *kaðall*, *lykill*, *jökull*. Dessa ord bildas av en rot + suffix, där suffixet är *-al*, *-il*, eller *-ul*. Precis som i *himinn* och *morgunn* (MST.1D) faller suffixets vokal, *a*, *i*, *u*, bort (synkoperas) framför en ändelse som börjar på vokal, dvs. i D.SG och i hela PL:

	Rot	Suffix	Ändelse:		
NSG:	kað	al	l	=	kað <u>all</u>
DSG:	kað	(a)l	i	=	kað <u>li</u>
NPL:	kað	(a)l	ar	=	kað <u>lar</u>
NSG:	lyk	il	l	=	ly <u>kill</u>
DSG:	lyk	(i)l	i	=	ly <u>kli</u>
NPL:	lyk	(i)l	ar	=	ly <u>klar</u>

Exempel:

-all: aðall, gaffall, kaðall, staðall, þumall, osv.

-ill: biðill, hefill, hreyfill, lykill, pensill, riffill, seðill, sendill, snigill, spegill, trefill, vindill, víxill, osv.

personnamn: Egill, Hergill, Hnefill, Ketill, Skefill (se närmare om *Egill* och *Ketill* nedan)

-ull: böðull, böggull, djöfull, heigull, jökull, segull, tígull, öngull, öxull, osv.

personnamn: Jökull

M.ST.1G (akur)

8

	N	A	D	G
SG:	akur	akur	ak <u>ri</u>	akurs
PL:	ak <u>rar</u>	ak <u>ra</u>	ök <u>rum</u>	ak <u>ra</u>
SG:	akurinn	akurinn	ak <u>rinum</u>	akursins
PL:	ak <u>rarnir</u>	ak <u>rana</u>	ök <u>runum</u>	ak <u>ranna</u>

I M.ST.1G ord är *ur* inte en ändelse utan ett **suffix**. Till denna klass hör de flesta tvåstaviga M ord som har ett *ur-* eller *ar-*suffix, t.ex. *akur*, *hamar*. Suffixets vokal, *a* eller *u*, synkoperas framför en ändelse som börjar på vokal, dvs. i D.SG och i hela PL:

	Rot	Suffix	Ändelse:		
NSG:	ak	ur	0	=	ak <u>ur</u>
DSG:	ak	(u)r	i	=	ak <u>ri</u>
NPL:	ak	(u)r	ar	=	ak <u>rar</u>
NSG:	ham	ar	0	=	ham <u>ar</u>
DSG:	ham	(a)r	i	=	ham <u>ri</u>
NPL:	ham	(a)r	ar	=	ham <u>rar</u>

Exempel:

-ar: hamar, humar, jaðar

-ur: akur, aldur, árangur, farangur, galdur, heiður, plástur, sigur, osv.

Några få personnamn böjs som *akur*, bl.a. *Baldur* och *Pétur* (DSG *Baldri*, *Pétri*). Maskulina personnamn med *ar*-suffixet, som *Einar* och *Gunnar*, tillhör däremot M.ST.1H (DSG *Einari*, *Gunnari*), se nedan.

Några *-ur* ord kan ta *-ar* i GSG i stället för den vanligare *-s*-ändelsen, t.ex.:

gróður, hlátur, lestur, rekstur, róður (GSG: gróðrar eller gróðurs, osv.)

I de flesta M ord är *ur* en nominativändelse som inte har någon motsvarighet i svenskan: *prestur*, *bátur*, *dómur* – gentemot *präst*, *båt*, *dom*. I ord som böjs som *akur*, däremot, tillhör (*u*)*r* stammen (bibehålls i alla former, antingen som *ur* eller som *r*). Motsvarande svenska ord har ofta bevarat suffixet också, som *-er*: *akur*, *aldur*, *heiður*, *sigur* – gentemot *åker*, *ålder*, *heder*, *seger*. Dessa svenska ord synkoperar suffixets vokal enligt samma regler som gäller i isländska: *åkrar*, liksom *akrar*, osv.

M.ST.1H (fugl)

9

	N	A	D	G
SG:	fugl	fugl	fugli	fugls
PL:	fuglar	fugla	fuglum	fugla
SG:	fuglinn	fuglinn	fuglinum	fuglsins
PL:	fuglarnir	fuglana	fuglunum	fuglanna

Så böjs de flesta M.ST.1 ord som inte har någon ändelse i NSG (förutom dem som böjs som *akur*, *hamar*, se ovan). Detta är en stor klass. Man kan urskilja fyra underklasser:

- I:** Ord som har stam på *r* eller *s*, de flesta enstaviga, som *bjór*, *ís*.
- II:** Enstaviga ord som har stam på konsonant + *l*, *n* eller *s*, som *fugl*.
- III:** Två- eller trestaviga lånord, som *biskup*, *stúdent*.
- IV:** Personnamn, därav många med stam på *r* eller *n*, som *Halldór*, *Baldvin*.

Exempel:

- I:** bikar, bjór, bor, eir, gír, gítar, haus, hör, ís, kopar, kór, lás, leir, lektor, líkjör, mótör, múr, ós, pappír, plús, prófessor, rektor, safír, saur, skúr, staur, tenór, traktor, vír, ys, þys
- II:** botn, dans, foss, fugl, gafl, háls, hrafn, jarl, jaxl, karl, koss, krans, kross, lax, ofn, pels, prins, rass, skafli, stafn, stofn, svefn, turn, vagn, vals, þegn
- III:** ananas, barón, biskup, dívan, dósent, kandís, kompás, maís, prímus, rídius, sópran, stúdent, tennis, Júpíter, Plútó, Satan, m.m.
- IV:** Agnar, Albert, Anton, Arnór, Arnþór (och andra på *-þór*), Axel, Ágúst, Ármann (och andra på *-mann*) Ásgeir (samt andra på *-geir*), Baldvin, Benedikt, Benjamín, Bjartmar, Brynjar, Böðvar, Daniel, Eggert, Einar, Ellert, Emil, Friðrik, Grétar, Gunnar, Gústaf, Halldór, Heiðar, Hilmar, Hinrik, Hjálmar, Hlöðver, Hreiðar, Ingimar, Ingvar, Ísak, Ívar, Jakob, Jens, Jóhann, Jónatan, Konráð, Kristján, Lúðvík, Natan, Óskar, Óttar, Ragnar, Sigmar, Sigurkarl, Sigurvin, Stefán, Steinar, Steindór, Svavar, Sævar, Theódór, Úlfar, Valdimar, Viðar, Þorgils, Ævar, osv.

Dativ singular, DSG:

- 0:** Ord som tillhör underklass I har ingen ändelse i DSG: *bjór* / *bjórnum*, osv. Detta gäller också många ord i klass III.
- i:** De flesta ord som tillhör klass II och IV har *-i* i DSG: *fugli* / *fuglinum*, osv. Några undantag i klass IV (nästan alla bland inlånade namn):

Axel, Baldvin(i), Benedikt, Benjamín, Daníel, Eggert(i), Emil, Gústaf, Hinrik(i), Ingimar(i), Ísak, Jens, Jónatan, Konráð, Lúðvík(i), Natan(i), Sigurvin(i), Theódór, Valdimar, Þorgils.

ANDRA M.ST.1 ORD

Några starka maskulina ord som bildar plural på *-(a)r* (och således tillhör M.ST.1) har en avvikande böjning (på olika sätt), t.ex.:

ketill, DSG **katli**, PL **katlar**
 Egill, DSG **Agli**
 kóráll, kristall, PL kórall**ar**, kristall**ar**
 niður, PL nið**jar**
 skór, snjó**r**
 már, mör, söngur, PL. má**var**, mör**var**, söng**var**
 gaggó, kvennó, menntó, strætó, Patró, Sigló

Av dessa ord kan *skór*, *snjór*, *söngur* och *strætó* betecknas som vanliga. De böjs på följande sätt:

10

	N	A	D	G
SG:	skór	skó	skó	skós
PL:	skór	skó	skó m	skóa
SG:	skórinn	skóinn	skónum	skósins
PL:	skórnir	skóna	skónum	skónna
SG:	snjó r	snjó	snjó	snjós
PL:	snjó ar	snjóa	snjóum	snjóa
SG:	snjó rinn	snjóinn	snjónum	snjósins
PL:	snjó arnir	snjóana	snjóunum	snjóanna

11

	N	A	D	G
SG:	söng ur	söng	söng	söngs
PL:	söng var	söngva	söngvum	söngva
SG:	söngurinn	sönginn	söngnum	söngsins
PL:	söng varnir	söngvana	söngvunum	söngvanna

12

	N	A	D	G
SG:	strætó	strætó	strætó	strætós
PL:	strætó ar	strætóa	strætóum	strætóa
SG:	strætóinn	strætóinn	strætónum	strætósins
PL:	strætó arnir	strætóana	strætóunum	strætóanna

Suffiexet *-ó* i *strætó* liknar i många avseenden svenskans *-is* (i *dagis* osv). Det förekommer nästan enbart i oformellt språk, där det 'ersätter' eller 'tränger ut' allt annat i ordet än dess första stavelse:

strætisvagn → strætó
 menntaskóli → menntó
 Siglufjörður → Sigló

Sjór 'hav' har en böjning som delvis liknar böjningen hos *snjór*, men det bildar vanligtvis plural på *-ir* (*sjóir*) och tillhör således M.ST.2, se nedan.

2.1.2 Starka maskulina ord: andra klass = M.ST.2

M.ST.2 bildar **plural på -ir** och har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-ur (-r, -0)	-0	-i (-0)	-s / -ar
PL:	-ir	-i	-um	-a

M.ST.2 indelas i några underklasser:

	M.ST.2A	M.ST.2B	M.ST.2C	M.ST.2D	M.ST.2E
SG. N	staður	gestur	veggur	drengur	skjár
A	stað	gest	vegg	dreng	skjá
D	stað	gesti	vegg	dreng	skjá
G	stað ar	gests	vegg jar (-s)	drengs	skjás
PL. N	staðir	gestir	veggir	drengir	skjáir
A	staði	gesti	veggi	drengi	skjái
D	stöðum	gestum	vegg jum	dreng jum	skjáum
G	staða 'ställe'	gesta 'gäst'	vegg ja 'vägg'	dreng ja '(liten) pojke'	skjáa 'skärm'

Tillskott av -j:

Många ord i isländskan lägger ett *j*-suffix till ändelser som börjar på *a* eller *u*: *-j-ar*, *-j-um*, *-j-a*. Många sådana ord har stam på *l*, *m*, *n*, *r*, *g* eller *k*.

Nominativ singular, NSG:

- ur:** Den allra vanligaste ändelsen för SG.M.
- r:** Nästan alla starka maskulina ord som har stam på vokal: *skjá-r*, *bæ-r*, osv.
- 0:** *Guð*, samt ord med stam på -r (*bar*, *hver*, *styr*) eller -s (*grís*).

Dativ singular, DSG:

- 0:** Många ord som tillhör M.ST.2 har ingen ändelse i DSG: *stað* / *staðnum*, osv. Detta gäller bl.a. de flesta ord som har stam på enkel konsonant: *stað*, *dal* osv. Vidare de flesta ord med stam på konsonant + *g*, *k* (t.ex. *gg*, *lg*, *ng*, *kk*, *rk*): *vegg*, *elg*, *dreng*, *drykk*, *styrk*.
- i:** De flesta ord som har stam på dubbelkonsant eller konsonantförbindelse, andra än de som slutar på *g* eller *k*. Se närmare nedan.

M.ST.2A (staður)

13

	N	A	D	G
SG:	staður	stað	stað	staðar
PL:	staðir	staði	stöðum	staða
SG:	staðurinn	staðinn	staðnum	staðarins
PL:	staðirnir	staðina	stöðunum	staðanna

Vissa kan undantagsvis ta -s i GSG i stället för -ar, t.ex.

bragur, kviður, liður, salur, sauður, siður, tugur

Många M.ST.2A ord har DSG på -i, men några har ingen dativändelse. Några vanliga exempel:

DSG -0: hlutur, hugur, litur, salur, staður, þulur

DSG -i: burður, feldur, lundur, réttur, skurður, stuldur, vegur, verður, vinur;

Alla på -aður och -uður har DSG på -i, t.ex.:

-aður: búnaður, dugnaður, fagnaður, getnaður, hagnaður, iðnaður, klæðnaður, kostnaður, (ó)lifnaður, markaður, munaður, skilnaður, sparnaður, trúnaður, þrifnaður, osv.

-uður: fögnuður, jöfnuður, mánuður, söfnuður, söknuður
frömuður, hugsuður, könnuður, Svörfuður (personnamn)

De första fem -uður orden *fögnuður*, *jöfnuður*, *mánuður*, *söfnuður*, *söknuður*, har en speciell böjning på så sätt att suffixet vanligtvis visar alternation mellan *uð* och *að* (alternativt kan dessa ord dock ha *uð* i alla former, de böjs då på samma sätt som *frömuður*, *hugsuður*, *könnuður*):

14

	N	A	D	G
SG:	söfnuður	söfnuð	söfnuði	safnaðar
PL:	söfnuðir	söfnuði	söfnuðum	safnaða
SG:	mánuður	mánuð	mánuði	mánaðar
PL:	mánuðir	mánuði	mánuðum	mánaða

Vissa M.ST.2A ord har DSG -i i obestämd form men inte i bestämd form: *kvið* eller *kviði* och *lið* eller *liði* men *kviðnum* och *liðnum*, *markaði* men *markaðnum*.

M.ST.2B (gestur)

15

	N	A	D	G
SG:	gestur	gest	gesti	gests
PL:	gestir	gesti	gestum	gesta
SG:	gesturinn	gestinn	gestinum	gestsins
PL:	gestirnir	gestina	gestunum	gestanna

Exempel:

DSG -0: bar, bolur, bragur, búkur, dalur, glæpur, gripur, grís, grunur, hagar, hvalur, hver, keppur, kippur, limur, lýður, melur, refur, selur, smekkur, smiður, stafur, stígur, svipur

DSG -i: blettur, brestur, gestur, guð, hvellur, prettur, sjóður, skellur, skerfur, smellur, sprettur, sveppur

M.ST.2C (veggur)

16

	N	A	D	G
SG:	veggur	vegg	vegg	veggjar / (veggs)
PL:	veggir	veggi	veggjum	veggja
SG:	veggurinn	vegginn	veggnum	veggjarins / (veggsins)
PL:	veggirnir	veggina	veggjunum	veggjanna

Exempel:

bekkur, bær, drykkur, hlekkur, hryggur, leggur, lækur, veggur, verkur

Alla M.ST.2C ord är utan ändelse i DSG. De flesta kan ha GSG på -s i stället för -jar.

M.ST.2D (drengur)

17

	N	A	D	G
SG:	drengur	dreng	dreng	drengs
PL:	drengir	drengi	drengjum	drengja
SG:	drengurinn	drenginn	drengnum	drengsins
PL:	drengirnir	drengina	drengjunum	drengjanna

Exempel:

belgur, elgur, drengur, fengur, her, hnykkur, hrekkur, hringur, kækur, leikur, reykur, stingur, strengur, styrkur, vængur, ylur.

Alla M.ST.2D ord är utan ändelse i DSG. Några få kan ha GSG på -jar i stället för -s.

M.ST.2D (skjár)

18

	N	A	D	G
SG:	skjár	skjá	skjá	skjás
PL:	skjáir	skjái	skjáum	skjáa
SG:	skjárinn	skjáinn	skjánum	skjásins
PL:	skjáirnir	skjáina	skjáunum	skjáanna

Skjár är det enda vanliga ordet i denna klass. Ord som böjs så:

hár, kljár, ljár, nár, sár, skjár, skjór

Ljár har dock vanligtvis den bestämda formen *ljánna* i GPL.

Sjór böjs på följande sätt:

19

	N	A	D	G
SG:	sjór	sjó	sjó	sjávar / (sjós)
PL:	sjóir	sjói	sjóum	sjóa
SG:	sjórinn	sjóinn	sjónum	sjávarins
PL:	sjóirnir	sjóina	sjóunum	sjóanna

2.1.3 Starka maskulina ord: tredje klass = M.ST.3

Som M.ST.2 bildar M.ST.3 **plural på -ir**. De har följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-ur (-0)	-0	-i	-ar
PL:	-ir	-i	-um	-a

Alla M.ST.3 ord har DSG ändelsen **-i** och nästan alla har GSG på **-ar**.

M.ST.3 indelas i tre underklasser:

	M.ST.3A	M.ST.3B	M.ST.3C
SG. N	háttur	köttur	fjörður
A	hátt	kött	fjörð
D	hætti	ketti	firði
G	háttar	kattar	fjarðar
PL. N	hættir	kettir	firðir
A	hætti	ketti	firði
D	háttum	köttum	fjörðum
G	hátta	katta	fjarða
	'sätt, modus'	'katt'	'fjord'

M.ST.3A (háttur)

20

	N	A	D	G
SG:	háttur	hátt	hætti	háttar
PL:	hættir	hætti	háttum	hátta
SG:	hátturinn	háttinn	hættinum	háttarins
PL:	hættirnir	hættina	háttunum	háttanna

Så böjs följande ord:

dráttur, háttur, máttur, sláttur, þáttur, þráður

I-OMLJUD: Alla M.ST.3A ord har **vokalväxlingen á / æ**, dvs. æ i DSG och N/APL, á i övriga former. Denna växling är ett exempel på så kallat *i-omljud*, vilket är ett utbrett fenomen i isländsk böjning och ordbildning. *I-omljudet* förändrar många **bakre vokaler** till motsvarande **främre vokaler**, dvs. *a, á, (o), ó, u, ú, jó, jú, au* till *e, æ, y, ý, ey*. Närmare:

a	→	e	t.ex.:	SG. <i>faðir</i> 'fader'	PL. <i>feður</i>
á	→	æ	t.ex.:	SG. <i>háttur</i> 'sätt'	PL. <i>hættir</i>
ó	→	æ	t.ex.:	SG. <i>fótur</i> 'fot'	PL. <i>fætur</i>
o	→	y	t.ex.:	SG. <i>sonur</i> 'son'	PL. <i>synir</i>
u	→	y	t.ex.:	<i>ungur</i> 'ung'	<i>yngrir</i> 'yngre'
jó	→	ý	t.ex.:	<i>ljós</i> 'ljus'	<i>lýsa</i> 'lysa'
jú	→	ý	t.ex.:	<i>mjúkur</i> 'mjuk'	<i>mýkri</i> 'mjukare'
ú	→	ý	t.ex.:	<i>súr</i> 'sur'	<i>sýra</i> 'syra'
au	→	ey	t.ex.:	<i>straumur</i> 'ström'	<i>streyma</i> 'strömma'

I-omljud förekommer i böjningen av vissa substantiv, i komparativböjningen av vissa adjektiv, i böjningen hos många verb samt på många håll i ordbildningen.

M.ST.3B (köttur)

21

	N	A	D	G
SG:	köttur	kött	ketti	kattar
PL:	kettir	ketti	köttum	katta
SG:	kötturinn	köttinn	kettinum	kattarins
PL:	kettirnir	kettina	köttunum	kattanna

M.ST.3B ord har **vokalväxlingen ö / e / a**, dvs. ö i N/ASG och DPL, e i DSG och N/APL, a i GSG/PL. Grundvokalen är **a**, som man kan se i svenskans *katt* (samt engelskans *cat*, tyskans *Katze* osv). Vokalen *e* innebär *i-omljud* (*a* → *e*), medan vokalen *ö* innebär *u-omljud* (*a* → *ö*).

Så böjs följande ord:

böllur, börkur, flötur, gröftur, göltur, hnöttur, knörr, knöttur, köstur, köttur, lögur, löstur, mökkur, mörður, spölur, svörður, völlum, vöndur, vörður, vöxtur, þröstur, örn
personnamn: Börkur, Hörður, Knöttur, Mörður, Þröstur, Örn

Gröftur har ofta ett 'extra' *r* i D/GSG och GPL: *greft(r)i*, *gräft(r)ar*, *gräft(r)a*.

M.ST.3C (fjörður)

22

	N	A	D	G
SG:	fjörður	fjörð	firði	fjarðar
PL:	firðir	firði	fjörðum	fjarða
SG:	fjörðurinn	fjörðinn	firðinum	fjarðarins
PL:	firðirnir	firðina	fjörðunum	fjarðanna

M.ST.3A ord har **vokaltväxlingen** *jö / i / ja*, dvs. *jö* i N/ASG och DPL, *i* i DSG och N/APL, *ja* i GSG/PL. Så böjs följande ord:

björn, fjörður, hjörtur, kjölur, mjöður, skjöldur
personnamn: Björn, Hjörtur, Njörður, Skjöldur

Andra M.ST.3 ord

Några starka maskulina ord som tillhör M.ST.3 har en avvikande böjning (på olika sätt), dvs:

ás ('hednisk gud', PL æsir), mölur (DPL melum), sonur, spónn (PL spónar/spænir)

Det enda av dessa ord som kan betecknas som vanligt är *sonur*:

23

	N	A	D	G
SG:	sonur	son	syni	sonar
PL:	synir	syni	sonum	sona

Vokaltväxlingen **o / y** innebär *i*-omljud. I efternamn har *sonur* ingen ändelse i NSG: *Jón Arason*, *Jón Sigurðsson*, osv.

2.1.4 Starka maskulina ord: fjärde klass = M.ST.4

Några få starka maskulina ord bildar **inte** plural på *-ar* eller *-ir*, nämligen:

NSG:	maður	fótur	vetur	fingur	bróðir	faðir
NPL:	menn	fætur	vetur	fingur	bræður	feður

Dessa ord har sina egna, rätt speciella böjningsmönster. Vokaler som uppstått genom *i*-omljud (*e*, *æ*) eller *u*-omljud (*ö*) markeras med fet stil respektive understrykning:

24

	N	A	D	G
SG:	maður	mann	manni	manns
PL:	menn	menn	mönnum	manna
SG:	maðurinn	manninn	manninum	mannsins
PL:	mennirnir	mennina	mönnum	mannanna
SG:	fótur	fót	fæti	fótar
PL:	fætur	fætur	fótum	fóta
SG:	fóturinn	fótinn	fætinum	fótarins
PL:	fæturnir ³	fæturna	fótunum	fótanna
SG:	vetur	vetur	vetri	vetrar / (veturs)
PL:	vetur	vetur	vetrum	vetra
SG:	veturinn	veturinn	vetrinum	vetrarins / (vetursins)
PL:	veturnir	veturna	vetrunum	vetranna

³ I talspråket har *fótur* ibland GSG formen *fóts* och det böjs ofta i N/APL som om det vore ett femininumord: *fæturnar*, *fæturnar* (jfr. *stelpurnar*) i stället för *fæturnir*, *fæturna*.

	N	A	D	G
SG:	finger	finger	fingeri	finger
PL:	finger	finger	fingerum	finger
SG:	fingerinn	fingerinn	fingerinum	fingerins
PL:	fingerir ⁴	finger	fingerum	finger
SG:	bróðir	bróður	bróður	bróður
PL:	bræður	bræður	bræðrum	bræðra
SG:	bróðirinn	bróðurinn	bróðurnum	bróðursins
PL:	bræðurnir	bræðurna	bræðrunum	bræðranna
SG:	faðir	föður	föður	föður ⁵
PL:	feður	feður	feðrum	feðra
SG:	faðirinn	föðurinn	föðurnum	föðursins
PL:	feðurnir	feðurna	feðrunum	feðranna

Märk att *maður* har en speciell ändelse framför artikeln i Npl: *menn-ir-nir* (men obestämd form bara *menn*, inte **menn-ir*). *Maður* är det enda ordet i språket som betär sig så. Förutom det indefinita pronomenet och räkneordet *annar* (PL. *aðrir* osv.) är det också det enda ordet som har växlingen *ð / n* i roten. Ordet har ändå en stark ställning i språket eftersom det används som opersonligt pronomen (dock med ett något smalare användningsområde än svenskans *man*), och också därför att det ingår i många sammansättningar. Många nationalitetsnamn slutar t.ex. på *-maður*, PL *-menn*, likaså många yrkesbeteckningar (men där är sammansättningar på *-fræðingur* också mycket vanliga, speciellt för akademiska yrken):

Afríkumaður, Argentínumaður, Austurríkismaður, Bandaríkjamaður, Brasilíumaður, Kanadamaður, Kúbumaður (alt. Kúbverji), Norðmaður, Úkraínumaður, osv.

aðstoðarmaður, Alþingismaður, bátsmaður, blaðamaður, flugmaður, flutningamaður, framreiðsmaður, járnabindingamaður, logsuðumaður, lofskeytamaður, skrifstofumaður, starfsmaður, stjórnmalamaður, stýrimaður, vélamaður, þingmaður, osv.

Därutöver ingår *maður* i många sammansättningar som betecknar en människa av ett särskilt slag:

afbrotamaður, afreksmaður, byltingarmaður, glæpamaður, íþróttamaður, keppnismaður, óhófsmaður, uppreisnarmaður, umbótamaður, villimaður

För att beteckna kvinnor med de relevanta egenskaperna kan man i vissa fall byta ut *-maður* mot *-kona* (eller *-kvendi*, i negativa sammansättningar): *afrekskona*, *glæpakona* (*glæpakvendi*). Detta går däremot **inte** när det gäller nationaliteter och oftast inte heller när det gäller yrken: **Bandaríkjakona*, **stýrikona* (stjärna betyder att dessa ord inte är välformade). I vissa yrkesbeteckningar går detta, men det undviks ändå i flesta sammanhang: *Alþingiskona*, *skrifstofukona* (hellre: *Alþingismaður*, *skrifstofumaður*).

Månadsnamn är maskulina, dvs. de tar adjektiv och andra bestämnar i maskulinum, men själva månadsnamnen är dock oböjliga:

janúar, febrúar, mars, apríl, maí, júní, júlí, ágúst, september, október, nóvember, desember

⁴ Som *fótur* kan också *finger* böjas som ett feminint ord i N/APL i talspråket: *fingerar*, *fingerar* i stället för *fingerir*, *finger*.

⁵ I talspråket kan *faðir* och *bróðir* ha den förenklade singularböjningen: *faðir*, *faðir*, *faðir*, *föðurs*, *bróðir*, *bróðir*, *bróðir*, *bróðirs/bróðurs*.

Motsvarande forna månadsnamn böjs däremot (på olika sätt, dvs. de ingår i olika böjningsklasser; *góa*, *harpa*, *skerpla* och *heyannir* är feminina, de andra maskulina):⁶

mörsugur, þorri, góa, einmánuður, harpa, skerpla, sólmánuður, heyannir, tvímánuður, haustmánuður, gormánuður, ýlir

2.2 Svaga maskulina ord

Ord som har svag böjning böjs på ett **mycket enklare** sätt än ord som har stark böjning. Detta gäller överlag, dvs. svaga substantiv har enklare böjning än starka substantiv, och svaga adjektiv och verb har enklare böjning än starka adjektiv och verb (vilket vi återkommer till):

svag böjning = enkel böjning

Alla svaga maskulina substantiv har följande ändelser i singular:

N:	-i
A/D/G:	-a

Dessa ord indelas i 3 klasser, beroende på hur de bildar plural:

Plural på -ar: M.SV.1
 Plural på -ir: M.SV.2
 Plural på -ur: M.SV.3

2.2.1 Svaga maskulina ord: första klass = M.SV.1

M.SV.1 bildar **plural på -ar** och har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-i	-a	-a	-a
PL:	-ar	-a	-um	-a

M.SV.1 indelas i två underklasser. Den enda skillnaden mellan dem är att M.SV.1B har ett *j*-tillskott framför ändelser på *a* eller *u*:

	M.SV.1A	M.SV.1B
SG. N	penni	foringi
A	penna	foringja
D	penna	foringja
G	penna	foringja

⁶ De börjar runt den 20: mörsugur 22 december – 20 januari, þorri 21 januari – 19 februari, osv. Dessa används inte i vanligt språk.

PL. N	pennar	foringja
A	penna	foringja
D	pennum	foringja
G	penna	foringja
	'penna'	'ledare'

Avvikande böjning har *herra* och *séra* (*síra*), därigenom att de har *-a* i hela singular:

25

N/A/D/GSG:	herra, herra, herra, herra / séra, séra, séra, séra
PL:	N. herrar, A. herra, osv.

M.SV.1A (penni)

26

	N	A	D	G
SG:	penni	penna	penna	penna
PL:	pennar	penna	pennum	penna
SG:	penninn	pennann	pennanum	pennans
PL:	pennarnir	pennana	pennunum	pennanna

Detta är en mycket stor klass och den blir allt större, eftersom detta är en såkallad **öppen klass**, som gärna tar emot ”nykomlingar”, dvs. lånord och andra nybildningar. De allra flesta svaga maskulinumord hör hit.

Några exempel:

afi, andi, arfi, asni, banani, banki, bjáni, bogi, boli, bolli, bolti, bursti, dauði, dóni, einbúi, fáni, flói, frakki, gluggi, hani, hanki, hanski, hiti, hluti, hvati, íbúi, íkorni, jakki, karfi, kassi, kastali, koddí, kuldi, kvóti, lampi, landi, líkami, listi, logi, magi, metri, miði, múkki, nagli, náungi, pabbi, páfi, penni, planki, poki, preláti, púði, risi, rjómi, ruddi, runni, safi, sandali, sími, sjálfsali, skipverji, skóli, snagi, sóði, spaði, stigi, tími, tuddi, ungi, vasi, vilji, vökvi, þjálfí, osv.

-ari: bakari, borgari, dómari, fræsari, grallari, kennari, kjallari, kúgari, leikari, nurlari, prakkari, rakari, ritari, rukkarí, söngvari, spilari, stallari, teljari, tætarí, úðari, valtari, vefari, þjálfari, osv.

personnamn: Árni, Bjarni, Bogi, Bolli, Bragi, Gísli, Gylfi, Ingi, Pálmi, Skafti, Sölvi, Torfi, Trausti, osv.

kortnamn: Addi, Ási, Baddi, Daddi, Dóri, Gummi, Gunni, Halli, Kalli, Maggi, Rabbi, Raggi, Siggi, osv.

nationaliteter och folkgrupper: Ameríkani, Arabi, Asíubúi, Ásráli / Ástralíubúi, Belgi, Breti, Búlgari, Chilebúi, Dravídi, Evrópubúi, Finni, Frakki, Hindúi, Indverji, Inúíti, Íri, Kínverji, Króati, Sami, Svíi, Pólverji, Rúmeni, Rússi, Serbi, Slavi, Slóvaki, Slóveni, Spánverji, Tékki, Ungverji, Þjóðverji; – Bengali, Írani, Ítali, Japani, Jórdani, Portúgali, Sómali, och flera andra kan också böjas som M.SV2, se nedan.

pluralord: feðgar, foreldrar – dessa har inga singularformer i maskulinum. Singularformen *foreldri* är ett neutrumord.

M.SV.1B (foringi)

27

	N	A	D	G
SG:	foringi	foringja	foringja	foringja
PL:	foringjar	foringja	foringjum	foringja
SG:	foringinn	foringjann	foringjanum	foringjans
PL:	foringjarnir	foringjana	foringjunum	foringjanna

Så böjs alla ord som bildas med suffixen *-ingi*, *-virki*. Vidare några andra, t.ex. *eyjaskeggi*, *einyrki*, *frumbygggi*, *peyi*, *smælingi*, samt namnet *Skeggi*. Exempel:

-ingi: aumingi, bandingi, foringi, heiðingi, höfðingi, kunningi, skrælingi, svertingi, ættingi, osv.
-virki: flugvirki, illvirki, rafeindavirki, rafvirki, spellvirki, vélvirki, osv.

2.2.2 Svaga maskulina ord: andra klass = M.SV.2

M.SV.2 bildar **plural på -ir** och har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-i	-a	-a	-a
PL:	-ir	-i	-um	-a

M.SV.2 indelas i två underklasser. Den enda skillnaden mellan dem är att M.SV.2B har ett *j*-tillskott framför ändelser på *a* eller *u*:

	M.SV.1A	M.SV.1B
SG. N	Dani	Grikki
A	Dana	Grikkja
D	Dana	Grikkja
G	Dana	Grikkja
PL. N	Danir	Grikkir
A	Dani	Grikki
D	Dönum	Grikkjum
G	Dana	Grikkja
	'dansk'	'grek'

M.SV.2A (Dani)

28

	N	A	D	G
SG:	Dani	Dana	Dana	Dana
PL:	Danir	Dani	Dönum	Dana
SG:	Daninn	Danann	Dananum	Danans
PL:	Danirnir	Danina	Dönunum	Dananna

Så böjs: Dani, Frísi

Därutöver kan några nationalitetsbeteckningar variera mellan att böjas så eller som M.SV.1A (*penni* osv.):

Afgani, Ástrali, Bengali, Írani, Ítali, Japani, Jórdani, Portúgali, Sómali

M.SV.2B (Grikki)

29

	N	A	D	G
SG:	Grikki	Grikkja	Grikkja	Grikkja
PL:	Grikkir	Grikki	Grikkjum	Grikkja
SG:	Grikkinn	Grikkjann	Grikkjanum	Grikkjans
PL:	Grikkirnir	Grikkina	Grikkjunum	Grikkjanna

Så böjs: Grikki, Tyrki (samt de arkaiska pluralorden Rygir, Serkir)

2.2.3 Svaga maskulina ord: tredje klass = M.SV.3

M.SV.3 bildar **plural på -ur** och har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-i	-a	-a	-a
PL:	-ur	-ur	-um	-a

M.SV.3 (nemandi)

30

	N	A	D	G
SG:	nemandi	nemanda	nemanda	nemanda
PL:	nemendur	nemendur	nemendum	nemenda
SG:	nemandinn	nemandann	nemandanum	nemandans
PL:	nemendur	nemendur	nemendunum	nemendanna

Så böjs alla substantiv som bildas med presens particip suffixet *-andi*, samt tre som bildas med suffixet *-ndi*:

-ndi: bóndi, fjandi, frændi

-andi: ákærandi, byrjandi, frummælandi, kaupandi, kærandi, leigjandi, lesandi, nemandi, seljandi, sækjandi, verjandi, þolandi, osv.

Märk i-omljudet *a* → *e* i suffixet: ákærandi / ákærendur. På samma sätt, vanligtvis *fjandi*, PL *fjendur* ('ovänner, fiender'), dock PL *fjandar* i betydelsen 'djävlar, demoner' (böjs då som M.SV.1A *andi*, pl *(fj)andar*, *(fj)anda*, *(fj)öndum*, *(fj)anda*). *Bóndi* visar också i-omljud, *ó* → *æ*:

31

	N	A	D	G
SG:	bóndi	bónða	bónða	bónða
PL:	bændur	bændur	bændum	bænda
SG:	bóndinn	bóndann	bóndanum	bóndans
PL:	bændurnir	bændurna	bændunum	bændanna

D/GPL *bóndum*, *bónða* är arkaiska former.

2.3 Starka feminina ord

Starka feminina substantiv bildar plural på följande sätt:

- F.ST.1: PL = *-ar* (eller någon variant därav: *-r*, *-jar*, *-var*)
 F.ST.2: PL = *-ar* (eller *-jar*)
 F.ST.3: PL = *-ir*
 F.ST.4: PL = *-ur* (ellr *-r* i ett fåtal ord)

De vanligaste ändelserna i singular är ingen ändelse (-0) i N/A/D och *-ar* i G, men fler mönster förekommer:

SG N:	-0	-0	-ur / -i
A:	-0	-u (-ju)	-i
D:	-0	-u (-ju)	-i
G:	-ar	-ar	-ar
	/ -r, -jar, -var	/ -jar	

2.3.1 Starka feminina ord: första klass = F.ST.1

F.ST.1 bildar **plural på -ar** (*-r*, *-jar*, *-var*) och har antingen ingen ändelse eller *-u* (eller *-ju*) i A/DSG. De har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-0	-0 (-u, -ju)	-0 (-u, -ju)	-ar (-jar, -var)
PL:	-ar	-ar	-um	-a
	/ -r, -jar, -var	/ -r, -jar, -var	/ -m, -jum, -vum	/ -ja, -va

F.ST.1 delas in i flera underklasser:

	F.ST.1A	F.ST.1B	F.ST.1C	F.ST.1D	F.ST.1E	F.ST.1F	F.ST.1G
SG. N	nál	lifur	á	skel	stöð	drottning	Árný
A	nál	lifur	á	skel	stöð	drottningu	Árnýju
D	nál	lifur	á	skel	stöð	drottningu	Árnýju
G	nálar	lifrar	ár	skeljar	stöðvar	drottningar	Árnýjar
PL. N	nálar	lifrar	ár	skeljar	stöðvar	drottningar	(Árnýjar)
A	nálar	lifrar	ár	skeljar	stöðvar	drottningar	(Árnýjar)
D	nálum	lifrum	ám	skeljum	stöðvum	drottningum	(Árnýjum)
G	nála	lifra	áa	skelja	stöðva	drottninga	(Árnýja)
	'nál'	'lever'	'á, álv'	'skal'	'station'	'drottning'	

F.ST.1A (nál)

32

	N	A	D	G
SG:	nál	nál	nál	nálar
PL:	nálar	nálar	nálum	nála
SG:	nálin	nálina	nálinni	nálarinnar
PL:	nálarnar	nálarnar	nálunum	nálanna

Denna klass är relativt liten. Några vanliga exempel:

ár, flaug, flís, grein, hlið, hlíð, hlíf, kinn, krít, laug, nál, ól, rauf, reim, skál, skeið, sleif, sneið, taug, veig, vél, æð

-ung: djörfung, háðung, launung, lausung, nauðung, nýjung, sundrung

Nýjung och *sundrung* kan ta *-u* i DSG (dock inte i talspråket).

F.ST.1B (lifur)

33

	N	A	D	G
SG:	lifur	lifur	lifur	lifrar
PL:	lifrar	lifrar	lifrum	lifra
SG:	lifrin	lifrina	lifrinni	lifrarinnar
PL:	lifrarnar	lifrarnar	lifrunum	lifranna

I ord som böjs så är *-ur* ett suffix och behålls således (som *-ur* eller *-r*) igenom hela böjningen. Suffixets *-u* **synkoperas** inte bara framför en ändelse som börjar på en vokal (*-ar*, *-um*) utan också framför artikeln i N/A/DSG. Så böjs ytterst få ord, av vilka endast *lifur* kan betecknas som ett vanligt ord:

gimbur, lifur, Vigur, vinstur

F.ST.1C (á)

34

	N	A	D	G
SG:	á	á	á	ár
PL:	ár	ár	ám	áa
SG:	áin	ána	ánni	árinnar
PL:	árnar	árnar	ánum	ánna

Detta är en liten klass som innehåller nästan alla substantiv med stam på *-á* (undantaget *tá* 'tå' (F), och namn på bokstäverna *á*, *há*, *ká* (N)). Några exempel:

á, andrá, brá, gjá, rá, sjá, skrá, slá, spá, þrá, osv.

sammansättning: forsjá, litsjá, ratsjá, rúmsjá, smásjá, símaskrá, forspá, útþrá, osv.

F.ST.1D (skel)

35

	N	A	D	G
SG:	skel	skel	skel	skeljar
PL:	skeljar	skeljar	skeljum	skelja
SG:	skelin	skelina	skelinni	skeljarinnar
PL:	skeljarnar	skeljarnar	skeljunum	skeljanna

Detta är en liten klass. Några exempel:

ben, dys, egg, ey, Frygg, hel, il, klyf, nauðsyn, nyt, Sif, skel, sóley

Några F.ST.1D ord förekommer endast i plural (i vanligt språk):

drefjar, dreggjar, minjar, refjar

Märk *eyna*, *sóleyna* och *eynni*, *sóleynni* i bestämd A/DSG.

F.ST.1E (stöð)

36

	N	A	D	G
SG:	stöð	stöð	stöð	stöðvar
PL:	stöðvar	stöðvar	stöðvum	stöðva
SG:	stöðin	stöðina	stöðinni	stöðvarinnar
PL:	stöðvarnar	stöðvarnar	stöðvunum	stöðvanna

De enda vanliga orden som böjs så är *stöð* och *ör*. Stöð är vanligt i sammansättningar, t.ex:

járnbrautarstöð, lestastöð, miðstöð, sjónvarpsstöð, stoppistöð, strætóstöð, útvarpsstöð

F.ST.1F (drottning)

37

	N	A	D	G
SG:	drottning	drottningu	drottningu	drottningar
PL:	drottningar	drottningar	drottningum	drottninga
SG:	drottningin	drottninguna	drottningunni	drottningarinnar
PL:	drottningarnar	drottningarnar	drottningunum	drottninganna

Så böjs alla feminina ord som bildas med suffixet *-ing* samt alla personnamn på *-borg*, *-ín*, *-laug*, *-leif*, *-rún*, *-veig*. Några exempel:

bygging, drottning, eining, fæðing, gifting, girðing, kenning, kerling, lækning, menning, rigning, setning, sigling, skýring, tilfinning, virðing, þekking, þýðing, örvænting, osv.

Elísabet, Elínborg, Svanborg, Vilborg, Elín, Katrín, Kristín, Áslaug, Guðlaug, Sigurlaug, Svanlaug, Guðleif, Ingileif, Eyrún, Guðrún, Sigrún, Sólrún, Rannveig, Sigurveig, Sólveig, osv.

F.ST.1G (Árný)

38

	N	A	D	G
SG:	Árný	Árnýju	Árnýju	Árnýjar
(PL:	Árnýjar	Árnýjar	Árnýjum	Árnýja)

Så böjs alla personnamn på *-ey*, *-mey*, *-ný*. Några exempel:

Bjarney, Fanney, Laufey, Þórey, Friðmey, Árný, Dagný, Guðný, Oddný, Signý

2.3.2 Starka feminina ord: andra klass = F.ST.2

Som F.ST.1 bildar F.ST.2 **plural på -ar (-jar)**. Dessa ord har *-ur*, *-i* eller *-0* i NSG och *-i* i A/DSG. De har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-ur / -i / -0	-i	-i	-ar
PL:	-ar	-ar	-um	-a

F.ST.2 delas in i tre underklasser, beroende på vilken ändelse de har i NSG:

	F.ST.2A	F.ST.2B	F.ST.2C
SG. N	æður	helgi	Þórunn
A	æði	helgi	Þórunni
D	æði	helgi	Þórunni
G	æðar	helgar	Þórunnar
PL. N	æðar	helgar	(Þórunnar)
A	æðar	helgar	(Þórunnar)
D	æðum	helgum	(Þórunnar)
G	æða 'ejder'	helga 'helg'	(Þórunnar)

F.ST.2B (æður)

39

	N	A	D	G
SG:	æður	æði	æði	æðar
PL:	æðar	æðar	æðum	æða
SG:	æðurin	æðina	æðinni	æðarinnar
PL:	æðarnar	æðarnar	æðunm	æðanna

Så böjs ett fåtal ovanliga ord, samt många personnamn:

elfur, flæður, reyður, æður

Aðalheiður, Auður, Ástríður, Gerður, Guðríður, Gunnfríður, Gunnhildur, Hallgerður, Heiður, Hildigunnur, Hildur, Ingveldur, Jarprúður, Málfriður, Ragnheiður, Ragnhildur, Sigríður, Þorgerður, Þórhildur, Þuríður, osv.

Därutöver två ovanliga ord, *gýgur* och *ylgur*, med *j*-tillskott framför *-a* och *-u* (PL *ylgjar*, *gýgjar*).

F.ST.2A (helgi)

40

	N	A	D	G
SG:	helgi	helgi	helgi	helgar
PL:	helgar	helgar	helgum	helga
SG:	helgin	helgina	helginni	helgarinnar
PL:	helgarnar	helgarnar	helgunum	helganna

Så böjs följande ord:

byrði, ermi, eyri, festi, heiði, helgi, meri, mýri, veiði

F.ST.2C (Þórunn)

41

	N	A	D	G
SG:	Þórunn	Þórunni	Þórunni	Þórunnar
(PL:	Þórunnar	Þórunnar	Þórunnum	Þórunna)

Så böjs några personnamn (alla på *-unn* och *-dís*, samt *Margrét*):

Aldís, Ásdís, Bryndís, Eydís, Halldís, Herdís, Ingunn, Margrét, Steinunn, Vigdís, Þórdís, Þórunn, osv.

2.3.3 Starka feminina ord: tredje klass = F.ST.3

F.ST.3 bildar **plural på -ir**. Dessa ord har vanligtvis ingen ändelse i N/A/DSG, men vissa har dock *-ur* i NSG och *-i* eller *-u* i A/DSG. De har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-0 (-ur)	-0 (-u, -i)	-0 (-u, -i)	-ar
PL:	-ir	-ir	-um	-a

F.ST.3 delas in i tre regelbundna underklasser (samt en oregelbunden grupp, se nedan om ANDRA F.ST.3 ORD):

	F.ST.3A	F.ST.3B	F.ST.3C
SG. N	gjöf	pöntun	Ingibjörg
A	gjöf	pöntun	Ingibjörgu
D	gjöf	pöntun	Ingibjörgu
G	gjafar	pöntunar	Ingibjargar
PL. N	gjafir	pantanir	(Ingibjargir)
A	gjafir	pantanir	(Ingibjargir)
D	gjöfum	pöntunum	(Ingibjörgum)
G	gjafa 'gáva'	pantana 'beställning'	(Ingibjarga)

F.ST.3A (gjöf)

42

	N	A	D	G
SG:	gjöf	gjöf	gjöf	gjafar
PL:	gjafir	gjafir	gjöfum	gjafa
SG:	gjöfin	gjöfina	gjöfinni	gjafarinnar
PL:	gjafirnar	gjafirnar	gjöfunum	gjafanna

U-omljud: Många ord som hör hit har *u*-omljudsväxlingen **jö / ja** (ursprungligen så kallad brytning) eller **ö / a**. De flesta ord i denna klass har dock ingen vokaltväxling, t.ex. *búð*, PL *búðir*, *rós*, PL *rósir*. Hit hör de flesta enstaviga feminina ord, och detta är således en stor klass. Några exempel:

Utan u-omljud: ást, átt, baun, blokk, bón, borg, braut, brún, búð, bæn, dós, dyggð, eign, ferð, frétt, gerð, gæs, heyrn, hurð, hæð, krús, lausn, laut, leið, lengd, lest, lund, lykt, mold, mynd, mynt, nefnd, ósk, raun, raust, rás, rós, sál, sekt, sjón, skák, sókn, sól, stund, sveit, tíð, þyngd, ætt, osv.

Med u-omljud: áhöfn, björk, dökk, fjöl, gjöf, gjörð, höfn, höll, jörð, kvöl, löpp, mól, rödd, röð, sög, sögn, vör, þjöl, þögn, þökk, ögn, öld, önn, örk, öxl, osv; Björg, Björk, Björt, Dröfn, Hrönn, Sjöfn, osv.

Hit hör också alla ord på *-semd*, *-úð*, *-und*, *-kunn*, *-urð*:

athugasemd, einkunn, fegurð, léttúð, lipurð, miskunn, samúð, tegund, vinsemd, vitund, vorkunn, osv.

Brún har vanligtvis den regelbundna pluralformen *brúnir*, men *brýr* och (den ålderdomliga formen) *brýn* förekommer också, speciellt i *augabrýr* / *augabrýn*.

F.ST.3B (pöntun)

43

	N	A	D	G
SG:	pöntun	pöntun	pöntun	pöntunar
PL:	pantanir	pantanir	pöntunum	pantana
SG:	pöntunin	pöntunina	pöntuninni	pöntunarinnar
PL:	pantanirnar	pantanirnar	pöntununum	pantananna

Hit hör alla ord på suffixet *-an/-un*.

U-omljud: Suffixet har *u*-omljudsväxlingen ***an / un***, t.ex. *verslun*, PL *verslanir*. Därutöver har många ord som hör hit *u*-omljudsväxlingen ***a / ö*** i roten, som *pönt-* / *pant-*. Några exempel:

Utan *u*-omljud i roten: blessun, borgun, byrjun, drukkun, frestun, hjúkrun, huggun, hugsun, iðrun, kvittun, litun, mengun, minnkun, móðgun, náðun, ógnun, prentun, rætun, skemmtun, veiklun, verslun, þóknun, þvingun, þróun, ætlun, osv.

Med *u*-omljud i roten: ákvörðun, dögum, fölsun, glötun, kvörtun, löngun, pöntun, röskun, sköpun, tilhlökkun, vöntun, öflun, örvun, osv.

Genom analogi går alla dessa (i vanligt språkbruk) på *-unar* (i stället för *-anar*) i GSG.

F.ST.3C (*Ingibjörg*)

44

	N	A	D	G
SG:	Ingibjörg	Ingibjörgu	Ingibjörgu	Ingibjargar
(PL:	Ingibjargir	Ingibjargir	Ingibjörgum	Ingibjarga)

Så böjs *Ólöf* (GSG *Ólafar*) samt alla flerstaviga personnamn på *-vör* och *-björg* (medan det enstaviga *Björg* vanligtvis tillhör F.ST.3C, se ovan). Några exempel:

Arnbjörg, Ásbjörg, Ásvör, Eybör, Guðbjörg, Gunnvör, Hallbjörg, Ingibjörg, Kristbjörg, Sigurbjörg, Steinvör, Þorbjörg, Þórvör

ANDRA F.ST.3 ORD

Några starka feminina ord som bildar plural på *-ir* (och således tillhör F.ST.3) har en avvikande böjning (på olika sätt):

fjöður, GSG fjaðrar, PL fjaðrir
alín, GSG álnar, PL álnir
öxi/exi, GSG axar, PL axir
skipan, GSG skipanar

Brúður, *gríður*, *unnur*, *vættur* har följande böjningsmönster:

45

	N	A	D	G
SG:	brúður	brúði	brúði	brúðar
PL:	brúðir	brúðir	brúðum	brúða
SG:	brúðurin	brúðina	brúðinni	brúðarinnar
PL:	brúðirnar	brúðirnar	brúðunum	brúðanna

2.3.4 Starka feminina ord: fjärde klass = F.ST.4

F.ST.4 bildar **plural på -ur** eller **-r**. Dessa ord har ingen ändelse i N/A/DSG. De allra flesta har **-ar** i GSG, några har dock **-ur**. F.ST.4 har således följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	0	-0	-0	-ar (-ur)
PL:	-ur (-r)	-ur (-r)	-um	-a

F.ST.4 delas in i fem mer eller mindre regelbundna klasser (samt en oregelbunden grupp, se nedan om ANDRA F.ST.4 ORD):

	F.ST.4A	F.ST.4B	F.ST.4C	F.ST.4D	F.ST.4E
SG. N	vík	kind	bók	strönd	tá
A	vík	kind	bók	strönd	tá
D	vík	kind	bók	strönd	tá
G	víkur	kindar	bókar	strandar	táar
PL. N	víkur	kindur	bækur	strendur	tær
A	víkur	kindur	bækur	strendur	tær
D	víkum	kindum	bókum	ströndum	tám
G	víka 'vik'	kinda 'fär'	bóka 'bok'	stranda 'strand'	táa 'tå'

I-OMLJUD: Många F.ST.4 har *i*-omljud i N/APL:

a → e	t.ex.:	PL. <i>strendur</i> (grundvokalen är <i>a</i> , jfr. svenskans <i>strand</i>)
á → æ	t.ex.:	PL. <i>tær</i>
ó → æ	t.ex.:	PL. <i>bækur</i>

Se närmare nedan.

F.ST.4A (vík)

46

	N	A	D	G
SG:	vík	vík	vík	víkur
PL:	víkur	víkur	víkum	víka
SG:	víkin	víkina	víkinni	víkurinnar
PL:	víkurnar	víkurnar	víkunum	víkanna

Så böjs endast ett fåtal ord:

brík, eróbík, erótík, flík, mjólk, músík, pólitík, rómantík, sæng, vík.
Húsavík, Keflavík, Reykjavík, osv.

F.ST.4B (kind)

47

	N	A	D	G
SG:	kind	kind	kind	kindar
PL:	kindur	kindur	kindum	kinda
SG:	kindin	kindina	kindinni	kindarinnar
PL:	kindurnar	kindurnar	kindunum	kindanna

Detta är återigen en mycket liten klass. Hit hör bl.a.:

eik, geit, grind, kind, steik, tík

F.ST.4C (bók)

48

	N	A	D	G
SG:	bók	bók	bók	bókar
PL:	bækur	bækur	bókum	bóka
SG:	bókin	bókina	bókinni	bókarinnar
PL:	bækurnar	bækurnar	bókunum	bókanna

Hit hör endast några få ord som har rotvokalen **ó**:

blók, bók, bót, glóð, nót, rót, tótt

Ordet *nótt* har en egen böjning:

49

	N	A	D	G
SG:	nótt	nótt	nótt (nóttu)	nætur
PL:	nætur	nætur	nóttum	nóttar
SG:	nóttin	nóttina	nóttinni (nóttunni)	næturinnar
PL:	næturnar	næturnar	nóttunum	nóttanna

F.ST.4D (strönd)

50

	N	A	D	G
SG:	strönd	strönd	strönd	strandar
PL:	strendur	strendur	ströndum	stranda
SG:	ströndin	ströndina	ströndinni	strandarinnar
PL:	strendurnar	strendurnar	ströndunum	strandanna

M.ST.4D ord har **vokalväxningen ö / e / a**, dvs. ö i N/A/DSG och DPL, e i N/APL, a i GSG/PL. Grundvokalen är **a**, som man kan se i svenskans *strand*. Vokalen *e* innebär *i*-omljud (*a* → *e*), medan vokalen *ö* innebär *u*-omljud (*a* → *ö*).

Hit hör ett fåtal ord:

nögl, rönd, spöng, strönd, stöng, töng, tönn, önd

Spöng, stöng och töng kan också bilda plural på *-ir*: *spangir, stangir, tangir, strandir*, likaså *strönd* (fast mer sällan): Ordet *hönk* har pluralformen *hankir* (*henkur* är en ovanlig form), dvs: SG *hönk, hönk, hönk, hankar*, PL *hankir, hankir, hönkum, hanka*.

Ordet *mörk* har vanligtvis GSG *merkur*, men böjs i övrigt som *strönd*. *Danmörk* och *Finnmörk* har DSG på *-u*:

N/A:	mörk	Danmörk	Finnmörk
D:	mörk	Danmörku	Finnmörku
G:	merkur	Danmerkur	Finnmerkur

Ordet *hönd* har DSG *hendi* men böjs i övrigt som *strönd*. I talspråket är *hendi* dock vanligt också i N/ASG:

51

	N	A	D	G
SG:	hönd (hendi)	hönd (hendi)	hendi	handar
PL:	hendur	hendur	höndum	handar

F.ST.4E (tá)

52

	N	A	D	G
SG:	tá	tá	tá	táar
PL:	tær	tær	tám	táa
SG:	táin	tána	tánni	táarinnar
PL:	tærnar	tærnar	tánum	tánna

Så böjs *tá* och nästan alla feminina ord som slutar på *ó*. Ord som hör hit har vanligtvis *i*-omljud i N/Apl: *fló*, PL *flær*; *brú*, PL *brýr*. Exempel:

tá; brú; fló, kló, könguló, kró, ró, þró (PL: tær; brýr; flær, klær, köngulær, krær, rær, þrær)

Stó och *frú* har dock PL utan *i*-omljud: *stór*, *frúr*. *Trú* förekommer endast i singular: *trú*, *trú*, *trú*, *trúar*.

ANDRA F.ST.4 ORD

Några starka feminina ord som bildar plural på *-ur* eller *-r* (och således tillhör F.ST.4) har avvikande böjning:

NSG:	kýr	sýr	ær	mús	lús	---
NPL:	kýr	sýr	ær	mýs	lýs	dyr
NSG:	dóttir	móðir	systir			
NPL:	dætur	mæður	systur			

Ordet *dyr* förekommer endast i (grammatisk) plural. Dessa ord har **i-omljud** i plural (och *kýr*, *sýr* och *ær* har också infört i-omljud i N/GSG, se nedan):⁷

á	→	æ	ær
ó	→	æ	dætur, mæður
u	→	y	dyr
ú	→	ý	kýr, sýr, mýs, lýs

53

	N	A	D	G
SG:	kýr	kú	kú	kýr
PL:	kýr	kýr	kúm	kúa
SG:	kýrin	kúna	kúnni	kýrinnar
PL:	kýrnar	kýrnar	kúnum	kúanna
SG:	sýr	sú	sú	sýr
PL:	sýr	sýr	súm	súa
SG:	sýrin	súna	súnni	sýrinnar
PL:	sýrnar	sýrnar	súnum	súanna
SG:	ær	á	á	ær
PL:	ær	ær	ám	áa
SG:	ærin	ána	ánni	ærinnar
PL:	ærnar	ærnar	ánnum	ánna
SG:	mús	mús	mús	músar
PL:	mýs	mýs	músum	músa
SG:	músin	músina	músinni	músarinnar
PL:	mýsnar	mýsnar	músunum	músanna
SG:	lús	lús	lús	lúsar
PL:	lýs	lýs	lúsum	lúsa
SG:	lúsin	lúsina	lúsinni	lúsarinnar
PL:	lýsnar	lýsnar	lúsunum	lúsanna
SG:	---	---	---	---
PL:	dyr	dyr	dyrum	dyra
SG:	---	---	---	---
PL:	dyrnar	dyrnar	dyrunum	dyranna

I talspråket har *kú*, *sú* och *á* till stor del trängit ut NSG formerna *kýr*, *sýr*, *ær* (men språkvårdare kämpar fortfarande mot denna förändring).

54

	N	A	D	G
SG:	dóttir	dóttur	dóttur	dóttur
PL:	dætur	dætur	dætrum	dætra
SG:	dóttirin	dótturina	dótturinni	dótturinnar
PL:	dæturnar	dæturnar	dætrunum	dætranna
SG:	móðir	móður	móður	móður
PL:	mæður	mæður	mæðrum	mæðra
SG:	móðirin	móðurina	móðurinni	móðurinnar
PL:	mæðurnar	mæðurnar	mæðrunum	mæðranna
	N	A	D	G

⁷ Y-et i *systir* har dock inte tillkommit genom i-omljud.

SG:	systir	systur	systur	systur
PL:	systur	systur	systurum	systura
SG:	systirin	systurina	systurinni	systurinnar
PL:	systurnar	systurnar	systrunum	systuranna

I talspråket är dessa ord ofta oböjliga i singular: *dóttir, dóttir, dóttir, dóttir*, osv.

2.4 Svaga feminina ord

Svaga feminina substantiv har följande ändelsemönster:

	F.SV.1	F.SV.2
SG N:	-i	-a
A/D/G:	-i	-u
PL N/A:	(-ir / -ar)	-ur
D:	(-um)	-um
G:	(-a)	-a / -na

De allra flesta F.SV.1 betecknar abstrakta, icke-räknebara begrepp, såsom *athygli* 'uppmärksamhet', *leti* 'lättja', och bildar därför ingen plural, i alla fall inte i vanligt språkbruk. De få av dessa som bildar plural har vanligtvis en mer konkret, räknebar betydelse (*ævi* 'liv', *ævir* 'biografier', *gleði* 'glädje', *gleðir* 'partyn').

2.4.1 Svaga feminina ord: första klass = F.SV.1

55

	N	A	D	G
SG:	ævi	ævi	ævi	ævi
PL:	ævir	ævir	ævum	æva
SG:	ævin	ævina	ævinni	ævinnar
PL:	ævirnar	ævirnar	ævunum	ævanna

Hit hör nästan alla feminina ord på *-i* (se dock undantagen i F.ST.2A, *helgi* osv.) Några exempel:

athygli, beiðni, bræði, elli, feimni, fræði (eðlisfræði, efnafræði, jarðfræði, landafræði, málfræði, stærðfræði, ...), myndni, gleði, græði, hreinskilni, hlýðni, hófsemi, kæti, leti, lævísi, mildi, mælg, prýði, réttvísi, sjálfvirkni, snilli, sparsemi, speki (guðspeki, heimspeki), sýki, tækni, veiki, þolinmæði, osv.

Två ord som i övrigt hör hit är avvikande på så sätt att de bildar plural på *-ar*:

lygi, gersemi PL: lygar, gersemar

2.4.2 Svaga feminina ord: andra klass = F.SV.2

F.SV.2 bildar **plural på -ur**. De har följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	a	-u	-u	-u
PL:	-ur	-ur	-um	-a / -na

F.SV.2 är en av de två överlägset största klasserna av femininina substantiv i isländskan (den andra är *gjöf* klassen, se F.ST.3A).

F.SV.2 har antingen *-a* eller *-na* i GPL:

56

	N	A	D	G
SG:	stelpa	stelpu	stelpu	stelpu
PL:	stelp ur	stelpur	stelpum	stelp na
SG:	stelpan	stelpuna	stelpunni	stelpunnar
PL:	stelpurnar	stelpurnar	stelpunum	stelpnanna

57

	N	A	D	G
SG:	stofa	stofu	stofu	stofu
PL:	stof ur	stofur	stofum	stofa
SG:	stofan	stofuna	stofunni	stofunnar
PL:	stofurnar	stofurnar	stofunum	stofanna

Merparten F.SV.2 har GPL på *-na* (vanligtvis eller alltid). Några exempel:

áhersla, bóla, bunga, buxa, bylgja, dúfa, ekkja, fluga, gáfa, gata, gáta, glósa, kelda, kirkja, kista, klukka, kúla, leiga, messa, míla, mínúta, mylla, nóta, pípa, ríma, rófa, saga, sála, sekúnda, sígaretta, skata, skeifa, skrúfa, skytta, slanga, spýta, stelpa, stúka, stúlka, stunga, súla, tafla, tala, tunga, vika, vísa, þúfa, osv.

Många F.SV.2 har dock antingen alltid eller oftast GPL på *-a* (i den mån de går att använda i plural):

alda, álfa, amma, appelsína, blússa, danska, dæla, enska, eyja, fata, greiða, hola, húfa, kómmóða, króna, latína, lilja, lúða, mamma, melóna, norska, panna, pera, peysa, pylsa, sala, sápa, seta, skúffa, sósa, stofa, osv.; Alda, Anna, Birna, Brynja, Drífa, Freyja, Hrefna, Gunna, Magga, Sigga, osv.

Ordet *kona* har GPL *kvenna* men böjs i övrigt som F.SV.2:

58

	N	A	D	G
SG:	kona	konu	konu	konu
PL:	konur	konur	konum	kvenna
SG:	konan	konuna	konunni	konunnar
PL:	konurnar	konurnar	konunum	kvennanna

2.5 Starka neutrumord

Starka neutrumord skiljer sig från starka maskulina och feminina substantiv genom att inte lägga till någon ändelse i plural. Det allmänna ändelsemönstret hos dessa ord är:

	N	A	D	G
SG:	-0	-0	-i	-s
PL:	-0	-0	-(j)um	-(j)a

Eftersom dessa ord inte visar någon ändelsevariation i N/APL tillhör de alla i själva verket en och samma huvudklass, **N.ST.** Det kan dock vara fördelaktigt att dela upp dem i några klasser:

	N.ST.1	N.ST.2	N.ST.3	N.ST.4	N.ST.5
SG. N	land	salat	klaustur	kyn	sæti
A	land	salat	klaustur	kyn	sæti
D	landi	salati	klaustri	kyni	sæti
G	lands	salats	klausturs	kyns	sætis
PL. N	lönd	salöt	klaustur	kyn	sæti
A	lönd	salöt	klaustur	kyn	sæti
D	löndum	salötum	klaustrum	kynjum	sætum
G	landa 'land'	salata 'sallad'	klaustra 'kloster'	kynja 'kön'	sæta 'säte'

N.ST.1 (borð)

59

	N	A	D	G
SG:	land	land	landi	lands
PL:	lönd	lönd	löndum	landa
SG:	landið	landið	landinu	landsins
PL:	löndin	löndin	löndunum	landanna

U-omljud: Många ord som hör hit har *u*-omljudsväxlingen **a / ö** (dvs. de av dessa ord som har *a* i roten förvandlar det till *ö* i N/A/DPL). De flesta ord i denna klass har dock inte ett *a* i roten och därför inte heller någon vokalväxling, t.ex. *borð*, PL *borð*, *bréf*, PL *bréf*.

Detta är isländskans största substantivklass, innehållande ungefär 2/3 delar av alla neutrumord i språket (de flesta motsvarande ord i svenskan är också neutrumord). Några exempel:

Utan u-omljud: afdrep, afrit, andlit, álit, ár, atóm, beð, bein, bil, bíó, blóm, blót, blý, borð, brauð, bréf, brjóst, brúk, bú, bygg, drep, drif, drit, duft, dýr, fál, fok, fum, frí, fyllerí (kenderí, lóðarí, ...), gauf, geð, gólf, grín, grjón, gull, gúmmí, handrið, hár, hjól, hótél, hlé, hlið, hús, högg, járn, kál, ker, kex, kjöt, klósett, korn, kort, krem, kvöld, lauf, líf, lím, ljóð, ljós, logn, lok, magn, mál, mjöl, naut, net, nælon, orgel, píanó, pils, ráp, regn, rok, rusl, rit, rúm, sement, skáld, skinn, skrum, smjör, sorp, spil, stál, stígvél, strá, stríð, sverð, táp, te, tin, traust, tungr, veð, verð, verk, vín, vopn, þol, þorp, þrek, osv.

Pluralord: göng, feðgin, hjón, jól, kol, mæðgin, lög (i betydelsen 'lag'), not, skil.

Med u-omljud: áfall, átak, afl, bað, bak, band, barn, blak, brak, drag, fat, fall, fjall, flak, frumvarp, gagn, gas, gat, gramm, grand, gras, haf, hald, hlað, hljóðvarp, hrak, lag, lak, lakk, land, magn, manntal, nafn, rapp, safn, salt, sjónvarp, tak, tal, tafl, tap, útvarp, vað, vatn, varp, vatt, þak, osv.

Hit hör också namn på alla bokstäver förutom *seta* (femininum), dvs:

a (PL a), bé, sé, dé, eð, e, jé, eff, gé, há, i, í, joð, ká, ell, emm, enn, o, ó, pé, kú, err, ess, té, u, ú, vaff (PL vöff), tvöfalt vaff (PL tvöföld vöff), ex, ypsilon, ypsilon ý, þorn, æ, ö

Några ord som hör till N.ST.1 har en avvikande böjning:

60

	N	A	D	G
SG:	tré	tré	tré	trés
PL:	tré	tré	trjám	trjáa
SG:	tréð	tréð	trénu	trésins
PL:	trén	trén	trjánum	trjáanna
SG:	hné	hné	hné	hnés
PL:	hné	hné	hnjám	hnjáa
SG:	hnéð	hnéð	hnénu	hnésins
PL:	hnén	hnén	hnjánum	hnjáanna
SG:	fé	fé	fé	fjár
(PL:	fé	fé	fjám	fjáa)
SG:	féð	féð	fénu	fjárins
(PL:	fén	fén	fjánnum	fjáanna)

N.ST.2 (salat)

61

	N	A	D	G
SG:	salat	salat	salati	salats
PL:	salöt	salöt	salötum	salata
SG:	salatið	salatið	salatinu	salatsins
PL:	salötin	salötin	salötunum	salatanna

Hit hör nästan alla **flerstaviga** starka neutrumord som har **a i andra stavelsen**.

U-omljud: De flesta av de ord som hör hit har *u*-omljudsväxlingen **a / ö** i andra (eller tredje) stavelsen; några har istället **a / u** (den i övrigt vanliga *u*-omljudsväxlingen i andra stavelsen). Exempel:

a/ö: aðhald, afsal, almanak, áhald, átvagl, félag, folald, fosfat, gímald, karat, kerald, kolhýdrat, líkan, rekald, salat, spínat, súlfat

a/u: hérað, hundrað, meðal, óðal

Pluralen av dessa ord är som sagt *afsöl*, *almanök*, *áhöld*, *félög* osv, gentemot *héruð*, *hundruð*, *meðul* och *óðul*. Pluralformerna *héröð*, *meðöl* och *óðöl* förekommer dock också.

N.ST.3 (klaustur)

62

	N	A	D	G
SG:	klaust <u>ur</u>	klaustur	klaust <u>ri</u>	klausturs
PL:	klaustur	klaustur	klaust <u>rum</u>	klaust <u>ra</u>
SG:	klaust <u>ri</u> ð	klaust <u>ri</u> ð	klaust <u>ri</u> nu	klaustursins
PL:	klaust <u>ri</u> n	klaust <u>ri</u> n	klaust <u>ri</u> num	klaust <u>ri</u> anna

Så böjs alla neutrumord som har NSG på *-ur*. Exempel:

amstur, austur, blaður, daður, dúndur, dægur, eitur, fiður, fleipur, fóður, gaspur, hokur, hreiður, klaustur, kögur, leður, löður, mastur (PL möstur), múður, myrkur, norður, okur, pukur, púður, rökkur, silfur, skvaldur, slaður, slátur, slíður, slúður, suður, timbur, tjóður, veður, vestur, þvaður, öskur

Några neutrumord som **inte** slutar på *-ur* har ändå en liknande fast något avvikande böjning:

gaman, höfuð, megin, regin, sumar

Av dessa kan *gaman*, *höfuð* och *sumar* betecknas som vanliga ord (*megin* är vanligt i DSG *megni* och *regin* är vanligt i GPL *ragna*, framför allt i sammansättningen *ragnarök*). *Gaman*, *höfuð* och *sumar* böjs på följande sätt (*gaman* förekommer endast i singular):

63

	N	A	D	G
SG:	gaman	gaman	gam <u>ni</u>	gamans
PL:	---	---	---	---
SG:	gamanið	gamanið	gam <u>ni</u> nu	gamansins
PL:	---	---	---	---
SG:	höfuð	höfuð	höf <u>ð</u> i	höfuðs
PL:	höfuð	höfuð	höf <u>ð</u> um	höf <u>ð</u> a
SG:	höfuðið	höfuðið	höf <u>ð</u> inu	höfuðsins
PL:	höfuðin	höfuðin	höf <u>ð</u> unum	höf <u>ð</u> anna
SG:	sumar	sumar	sum <u>ri</u>	sumars
PL:	sum <u>ur</u>	sumur	sum <u>rum</u>	sum <u>ra</u>
SG:	sumarið	sumarið	sum <u>ri</u> nu	sumarsins
PL:	sum <u>ri</u> n	sum <u>ri</u> n	sum <u>ri</u> num	sum <u>ri</u> anna

N.ST.4 (kyn)

64

	N	A	D	G
SG:	kyn	kyn	kyni	kyns
PL:	kyn	kyn	kyn <u>j</u> um	kyn <u>j</u> a
SG:	kynið	kynið	kyninu	kynsins
PL:	kynin	kynin	kynjunum	kynjanna

J-tillskott: Dessa ord har *j*-tillskott i D/GPL (dvs framför en ändelse som börjar på *a* eller *u*).

Några exempel:

ber, egg, él, fen, fley, fræ, gil, gler (också utan *j*-tillskott i D/GPL), gren, hey, hnegg, hregg, hræ, ker (också utan *j*-tillskott i D/GPL), kyn, lyf, mý, nef, nes, rif, sel, skegg, ský, stef, þil, þý

Alla dessa ord har en **främre** rotvokal (*e, é, ey, i, y, ý, æ*, dock ej *u* eller *ö*). Det är en mycket allmän tendens, oavsett böjningsklass, att *j*-tillskott äger rum i ord med en främre rotvokal.

N.ST.5 (*sæti*)

65

	N	A	D	G
SG:	sæti	sæti	sæti	sætis
PL:	sæti	sæti	sætum	sæta
SG:	sætið	sætið	sætinu	sætisins
PL:	sætin	sætin	sætunum	sætanna

Så böjs alla neutrumord på *-i* i NSG, varför detta är en stor klass.

***J*-tillskott:** De av dessa ord som har *-gi* eller *-ki* i NSG får *j*-tillskott i D/GPL (dvs framför en ändelse som börjar på *a* eller *u*).

66

	N	A	D	G
SG:	ríki	ríki	ríki	ríkis
PL:	ríki	ríki	ríkjum	ríkja
SG:	ríkið	ríkið	ríkinu	ríkisins
PL:	ríkin	ríkin	ríkjunum	ríkjanna

Exempel:

Utan *j*-tillskott: afbrigði, anddyri, akkeri, atriði, beisli, belti, bindi, bindindi, dæmi, eðli, efni (frumefni, hráefni, súrefni ...), einkenni, enni, epli, fangelsi, fiðrildi, flæði, fæði, færi (hljóðfæri, tækifæri, verkfæri ...), gerði, heilkenni, heilræði, heimili, hveiti, hverfi (umhverfi), kaffi, kerfi, klæði, kvæði, -leysi (allsleysi, auðnuleysi, reynsluleysi, sakleysi ...), -líki (smjörllíki, viðarlíki ...), -læti (fálæti, hreinlæti, þakklæti ...), -meti (fiskmeti, grænmeti ...), miðnætti, minni, -mæli (afmæli, fjölmæli ...), -neyti (ráðuneyti, samneyti), næði (húsnæði), rifrildi, salerni, skeyti (símskeyti, tölvuskeyti ...), stræti, stæði (bílastæði, sjálfstæði, verkstæði, ...), súkkulaði, sæti (hásæti), teppi (gólftoppi), vetni, virði, þjóðerni, öryggi, osv.

Pluralord: afskipti, bágindi, heilindi, fræði (FEM.SG i sammansætningar som málfræði, stærðfræði), hænsni, meðmæli, mótmæli, samskipti, sannindi, skæri, stórmæli, svipbrigði, umskipti, ummæli, veikindi, viðskipti, vísindi, vonbrigði, þægindi, osv.

Med *j*-tillskott: engi, fylki, hádegi, herbergi, líkneski, merki, ríki, síki, stykki (rúnstykki, smástykki, skrufstykki ...), tæki (farartæki, fyrirtæki, móttökutæki, senditæki, sjónvarpstæki, útvarpstæki, viðtæki, ...), veski, virki (mannvirki, stórvirki ...), vígi

Orden *læti* (*ólæti*) och *altari*, hör till N.ST.5 men har speciella vokalväxlingar, dvs. ***á/æ*** eller ***a/ö-u***; märk att själva *læti* är ovanligt i singular (medan t.ex. *fálæti* och *meðlæti* däremot är vanliga framför allt i singular):

	N	A	D	G
(SG:	læti	læti	læti	lætis)
PL:	læti	læti	látum	láta
(SG:	lætið	lætið	lætinu	lætisins)
PL:	lætin	lætin	látunum	látanna
SG:	altari	altari	altari	altaris
PL:	ölturu	ölturu	ölturum	altara
SG:	altarið	altarið	altarinu	altarisins
PL:	ölturun	ölturun	ölturunum	altaranna

2.6 Svaga neutrumord

Svaga neutrumord har följande ändelsemönster:

	N	A	D	G
SG:	-a	-a	-a	-a
PL:	-u	-u	-um	-na

	N	A	D	G
SG:	hjarta	hjarta	hjarta	hjarta
PL:	hjörtu	hjörtu	hjörtum	hjartna
SG:	hjartað	hjartað	hjartanu	hjartans
PL:	hjörtun	hjörtun	hjörtunum	hjartnanna

Hit hör alla neutrumord på *-a* i NSG, men det rör sig ändå bara om ett fåtal ord.

auga, bjúga, eista, eyra, firma, hjarta, hnoða, lunga, milta, nýra, skema, þema

Hit kan man också räkna några oböjliga namn som slutar på *-a* och endast förekommer i singular:

Alaska, Flórída, Granada, Kanada, Kína, Manitoba, osv.